

Лабораторна робота №18

Дослідження руху тіла по колу

Теоретичні відомості та практичні поради

Рівномірний рух по колу характеризується лінійною і кутовою швидкостями. Оскільки напрям швидкості під час такого руху постійно змінюється, то рух тіла є прискореним із прискоренням, напрямленим до центра кола, - доцентровим прискоренням. Ці фізичні величини можна обчислити, знаючи час протягом якого тіло робить один повний оберт по колу (період).

Період обертання можна обчислити, поділивши час обертання на кількість зроблених обертів:

$$T = \frac{t}{N}.$$

Оскільки, рухаючись по колу радіусом R тіло проходить шлях, що дорівнює довжині кола, і описує кут $\varphi = 2\pi$ рад, то лінійну швидкість обчислюємо за формулою:

$$v = \frac{2\pi R}{T},$$

а кутову швидкість визначаємо за формулою:

$$\omega = \frac{2\pi}{T}.$$

Доцентрове прискорення матиме такий вигляд:

$$a_d = \frac{4\pi^2 R}{T^2}.$$

Тема. Дослідження руху тіла по колу.

Мета: визначити період обертання, лінійну і кутову швидкості та доцентрове прискорення під час рівномірного руху тіла по колу, розрахувати абсолютну та відносну похибки прямих вимірювань часу руху тіла.

Обладнання: штатив, вісь блока (стрижень), нитка, металева кулька, секундомір, диск з нанесеними концентричними колами різного діаметра.

мал. 18.1

Виконання роботи:

1. Закріплюю стрижень у муфті штатива. Розміщую диск з нанесеними контурами кіл на столі (див. мал.).
2. Підвішую кульку на нитці так, щоб вона розмістилась над центром диска, на висоті 2-3мм від його площини.

11. Результати записую у таблицю:

табл.18.2

Радіус обертання R , м	Лінійна швидкість v , м/с	Кутова швидкість ω , рад/с	Доцентрове прискорення a , м/с ²

12. Зменшую радіус обертання кульки не змінюючи періоду обертання та переконаюсь у тому, що лінійна, кутова швидкості та доцентрове прискорення

13. Аналізую результати експерименту:

Для нотаток

Роботу виконував учень _____ класу

Роботу перевірів вчитель _____